

Trine Ommer med Olavsflammen på Verdiseglassen. Foto: Borghild Lundebj (SNK)

RAPPORT 2024

NASJONALJUBILEET 2030

Stiklestad Nasjonale Kultursenter / Museene Arven

**museene
arven**

NORGE
I TUSEN ÅR
NASJONALJUBILEET
— 2030 —

NOREG I TUSEN ÅR
NÖÖRJE TÅVSENE JAEPIEH
NORGA DUHÁT JAGI
MILLENNIAL NORWAY

 STIKLESTAD

Innhold

Hva er Nasjonaljubileet 2030?	3
Historisk utgangspunkt.....	3
Verdigrunnlag	3
Organisering	4
Barne- og familiedepartementet	4
Nasjonal komité	4
Jubileumssekretariat	6
Nasjonalt nettverk.....	6
Måloppnåelse 2024.....	8
Komitéens strategiske arbeid.....	8
Olavsflammen	8
Vandresamtaler “Verdier i lowerket”	10
Ungdommens hærpil.....	10
Nasjonalt nettverksseminar	11
Vandring med Olavsflammen	12
Utvikling av læringsressurser	12
Øvrig programskaping 2024	13
Jubileumstema 2024: Verdier i lowerket	13
Nasjonalt nettverk - jubileumsstafetten	13
Moster 2024	13
Landslovsjubileet v/ Frostatingsjubileet og Gulatingsjubileet	13
Verdiseglas 2024.....	14
Større satsinger i 2024 med særlig relevans for Nasjonaljubileet 2030	14
Tusenårsteppet.....	14
Nasjonalbibliotekets samarbeid med Vatikanet	14
Forskningsnettverk 2030.....	14
Stiklestad for nye tusen år	15
Økonomi	16
Tilskudd fra BFD til jubileumstiltak	16
Resultatregnskap 2024 jubileumssekretariat	17

Helhetsvurdering og konkluderende betraktninger 18

Hva er Nasjonaljubileet 2030?

Historisk utgangspunkt

Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år?

I 2030 er det tusen år siden en av de mest symbolsterke hendelsene i norsk historie: slaget på Stiklestad 29. juli 1030 hvor Olav Haraldsson døde i et forsøk på å gjenerobre landet. Slaget ble en milepæl i to avgjørende prosesser for fremveksten av Norge: riksdannelsen og kristningen. I tillegg markerer slaget Olavs overgang fra vikingkonge til helgenkonge. Som Olav den hellige ble han raskt det fremste symbolet for det norske riket. Det ser vi tydelig i Norges riksvåpen: løven holder Olavs øks. 1030 er derfor nært knyttet til fortellingene om hvordan Norge har blitt til.

Dette er det historiske utgangspunktet for *Nasjonaljubileet 2030 - Norge i tusen år?* I tillegg bygger jubileet på forståelsen av 1030 som et år som symbolsk vever sammen ulike historier om Norges tilblivelse som både strekker seg lenger bakover og helt frem til vår egen tid. Kjernen i jubileet er riksdannelse, kristning og samspillet mellom de to. Olavsarvens mangfoldige, tusenårige avtrykk utgjør samtidig et vindu inn i temaer som lovgivning, folketro, kultur, migrasjon, tilhørighet, samene som Norges urfolk, forholdet mellom majoritet og minoritet, religion og livssyn, historiebruk og mye mer. 2030 er derfor en unik anledning til å både bli bedre kjent med betydningen av Olav og hendelsene i 1030, og til å rette søkelys mot de mange ulike fortellingene som utgjør historien om hvordan Norge har blitt skapt.

Verdigrunnlag

Jubileer er anledninger for både feiring og refleksjon. De er også begivenheter som potensielt etterlater seg et stort samfunnsavtrykk. Nasjonaljubileet 2030 gjør det derfor naturlig å se seg tilbake, samtidig som det forplikter til å se fremover. Våre ønsker for fremtiden formes av det samfunnet vi lever i nå. Samtidig er vår forståelse av fortiden alltid i utvikling. Derfor inviterer jubileet til en bred samtale om vår fortid og veien til vår egen tid og vår fremtid – «Norge i tusen år?» Begrepet nasjonaljubileum speiler både det historiske utgangspunktet og jubileets ambisjon om å engasjere hele landet. Kunnskapsutvikling og deltakelse er bærebjelker i jubileumsgrepet. I tillegg har jubileet et verdigrunnlag bestående av fem punkter, som skal åpne for verdifulle samtaler:

1. Fellesskap – hvordan skaper vi et fellesskap som både tåler og verdsetter forskjeller?
2. Verdier – finnes det et verdigrunnlag som er ufravikelig?
3. Identitet – hvordan forstår og definerer vi oss selv i møte med andre?
4. Arv – hva tar vi med oss fra fortiden og hva leverer vi videre?

5. Fornyelse – hvordan former vi et samfunn i spennet mellom tradisjon og fornyelse?

Med utgangspunkt i 1030 sin rolle i norsk historie, er det overordnede målet å invitere hele landet til en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er og hva fremtidens Norge kan og bør være. Slik skal vi skape et jubileum preget av storslåtte opplevelser, meningsfulle møter og varige verdier for både dagens og fremtidens Norge.

Organisering

Barne- og familiedepartementet

Ansvaret for Nasjonaljubileet 2030 er lagt til Barne- og familiedepartementet (BDF) ved barne- og familieminister Kjersti Toppe.

Nasjonal komité

Barne- og familieminister Kjersti Toppe satte i 2023 på vegne av regjeringen ned en bredt sammensatt nasjonal komité for Nasjonaljubileet 2030. Komitéen skal fungere til og med 2031 og består av følgende embetsroller:

Stortingspresident (leder av komitéen)

Sametingspresident

Styreleder Museene Arven

Preses Den norske kirke

Generalsekretær Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Styreleder Kommunesektorens organisasjon

Styreleder Universitets- og høyskolerådet

Styreleder Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner

Nasjonalbibliotekar

Fagkompetanse olavsarv ved arkeolog og forsker

Øystein Ekroll

Bilde 1: Nasjonal komité Nasjonaljubileet 2030 foran Haraldshaugen. Foto: Christian Semb (SNK)

Overordnet mandat:

1. Komiteen har det overordnede og strategiske ansvaret for at Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år blir en nasjonal begivenhet med stor samfunnsverdi.
2. Arbeidet skal bygge på Jubileumsplattform for Nasjonaljubileet 2030, vedtatt 05.06.2020 av tidligere styringsgruppe for jubileet.

Hovedoppgaver:

- Vedta overordnede strategier for Nasjonaljubileet 2030.
- Diskutere saker av overordnet strategisk betydning som oppstår underveis i jubileumsarbeidet.
- Være døråpnere, ambassadører og bidra til forankring av jubileet i egne sektorer, nærliggende sektorer og nettverk.
- Søke bredest mulig kontakt, koordinering og samskaping med andre tiltak, prosjekter og arrangementer som er relevante for jubileet nasjonalt og internasjonalt.

Komiteéen hadde tre møter i 2024:

- Digitalt møte 21. mars
- Stord 31. mai med påfølgende deltakelse på Moster 2024 sin hovedmarkering
- Nasjonalbiblioteket 28. november.

Saker til behandling og/eller diskusjon i 2024:

- Kommunikasjonsplattform Nasjonaljubileet 2030
- Struktur for tilknytning til Nasjonaljubileet 2030
- Program for komitémøte på Moster 31.mai - 2.juni
- Nasjonaljubileet sin samfunnsverdi
- Nasjonaljubileet og organisatorisk forankring
- Nasjonaljubileet 2030 og en større satsning på forskning og kunnskapsutvikling
- Møteplan høst 24 og vår 25
- Refleksjoner fra arbeidet med Magnus Lagabøtes landslov og planer for
- Nasjonalbibliotekets jubileumsprosjekt mot 2030
- Nasjonaljubileets potensiale for verdisamtale, erfaringer fra Moster 2024 og Verdiseglasen
- Historiefaglig inngang til jubileumstemaet i 2025: Migrasjon og identitet
- Planer for 2025 og samarbeid med Crossings 200
- Arbeid med praktiske implikasjoner av ny kommunikasjonsplattform
- Utvikling av nasjonal grunnskoleressurs

Referat fra møtene ligger på Nasjonaljubileets nettsider: www.nasjonaljubileet2030.no

Jubileumssekretariat

Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) ved Museene Arven (MA) er sekretariat for jubileet. Nasjonaljubileet 2030 har vært en markant del av SNK/MA sitt arbeid gjennom mange år. SNK/MA jobber med jubileet ut fra to perspektiver: 1) Å skape et nasjonalt jubileum som involverer hele landet (Nasjonaljubileet 2030 – Norge i tusen år?) og 2) Museums- og stedsutvikling på Stiklestad (Stiklestad for nye tusen år). Denne rapporten beskriver arbeidet med perspektiv 1. For beskrivelse av arbeidet med perspektiv 2, vises det til MAs årsrapport, samt kort beskrivelse i kapittelet *Øvrig programskapning*.

Jubileumssekretariatet besto i 2024 av ca. to årsverk fordelt på følgende personalressurser:

- Sekretariatsleder
- Kommunikasjons- og formidlingsrådgiver
- Prosjektrådgiver Den digitale olavskilden
- Kompetanse fag, kommunikasjon og myndighetskontakt i SNK/MAs stab

Sekretariatet har ansvar for å forberede saker til og gjennomføre den nasjonale komitéens møter. Sekretariatet har også en bærende funksjon for å sørge for helhet, dialog og utvikling i nettverket av jubileumsaktører (se tekst om nasjonalt nettverk nedenfor). Hovedoppgavene er av strategisk, mobiliserende og koordinerende karakter, med et særlig fokus på nettverksarbeid og bred involvering. I tillegg jobber sekretariatet med noe programmerende arbeid, blant annet for å synliggjøre hvordan jubileumsplattformen kan omsettes i praksis. Dette gjelder spesielt prosjektene Olavsflammen, Den digitale olavskilden og Ungdommens hærpil. Sekretariatet drifter også jubileets nettside: www.norgeitusenaar.no

Nasjonalt nettverk

Nasjonaljubileet 2030 er utviklet som et bredt nettverkssamarbeid med et stort antall aktører lokalt, regionalt og nasjonalt. Jubileet fungerer som en nasjonal dugnad hvor ulike aktører bidrar i forhold til interesse, kapasitet og kompetanse. En sentral del av jubileet er jubileumsstafetten som startet i 2021 og som strekker seg til 2031.

Stadig flere aktører melder seg på nettverkssamarbeidet og jubileumsstafetten. De som ønsker å være en del av jubileet må tegne en tilknytningsavtale hvor de anerkjenner den vedtatte jubileumsplattformen. Utover det er aktørene autonome enheter med egen programmerende virksomhet og egen økonomi. Den nasjonale komitéen vedtok i 2024 en tonivå-struktur for å bli en del av Nasjonaljubileet: en avtale hvor aktører enkelt kan

tilknytte seg jubileet via innmelding på jubileets nettside og en mer omfattende to-partsavtale for konkrete samarbeidsprosjekt. Pr. desember 2024 hadde 40 aktører tegnet avtale.

Nettverket kjennetegnes av samarbeid, kunnskapsdeling og kunnskapsutvikling. Aktørene i nettverket inviteres blant annet til et årlig nasjonalt nettverksseminar, lagt til stedet som er årets hovedarena i jubileumsstafetten.

Referat fra nettverksseminarene ligger tilgjengelig på Nasjonaljubileets nettside: www.nasjonaljubileet2030.no

Måloppnåelse 2024

Museene Arvens søknad om driftsstøtte fra BFD til jubileumssekretariatets arbeid inneholdt følgende resultatmål for 2024:

1. Overordnede strategier for jubileet innenfor bærekraft, programskaping, kommunikasjon og internasjonalt samarbeid skal vedtas av nasjonal jubileumskomite.
2. Avlegger av Olavsflammen bringes til hovedaktørene i jubileumsstafetten 2024: Moster 2024, Frostatinget og Gulatinget
3. Gjennomføre vandresamtalene «Verdier i lovverket» i samarbeid med Justismuseet på stedene Moster, Frosta, Gulen og Stiklestad
4. Gjennomføre Ungdommens hærpil på Moster, Gulen og Frosta
5. Gjennomføre Nasjonalt nettverksseminar på Moster
6. Videreføre arbeidet med registrering av spor etter Olav på Den digitale olavskilden.
7. Gjennomføre vandring med Olavsflammen olsok 2024
8. Videreføre arbeid mot skoleverket med Fagfornyelsen

Følgende er gjennomført:

Komitéens strategiske arbeid

Komitéen så det i 2024 nødvendig å ha et særlig fokus på kommunikasjon i sitt strategiske arbeid. Dette innebar i første omgang et videre arbeid med jubileets plattform ut fra et kommunikasjonsperspektiv.

Arbeidet med plattformen ble fulgt opp med et utredningsarbeid knyttet til de kommunikasjonsmessige implikasjonene av justeringene, inkludert fremtidig logobruk. Representantene i komitéen bidrar med ressurser fra egne institusjoner som bistand til jubileumssekretariatet i dette arbeidet. Utredningen fortsetter i 2025.

Temaene programskaping og internasjonalt samarbeid ble adressert i flere diskusjonssaker, men det ble ikke utarbeidet egne strategier.

Olavsflammen

Hvert år brukes Olavsflammen til å tenne olsokbålet på Stiklestad 29.juli. I 2024 var representanter fra tingstedene i Norge og samarbeidspartnere knyttet til årets jubileumstema invitert til å tenne bålet: Vilde Lundal Santell fra Moster 2024, Anne

Hopland fra Gulatinget, Torgunn Østbø fra Frostating, Rolf Thon fra Eidsivating og Åshild Karevold fra Justismuseet.

Bilde 2: Olsokbål på Stiklestad 2024. Foto: SNK

Olavsflammen ble fraktet til Moster kyrkje og deltok på hovedmarkeringen for Moster 2024. En avlegger av flammen står fortsatt på Moster Amfi- og kyrkjehistoriske senter.

Olavsflammen nådde i tillegg mange steder gjennom Verdiseglas 2024 (se utdypende informasjon under Øvrig programskaping): Egersund, Stavanger, Florø, Avaldsnes kirke, Halsenøy kloster, Hamre kyrkje, Hyllestad kyrkje, Fjelberg kyrkje, Fana kyrkje, Bergen domkirke, Selje, Selje kloster, Giske, Bessaker, Nærøy gamle kirke, Brønnøy kirke, Sandnessjøen kirke og Gildeskål. Seglasen ble avsluttet i Trondheim hvor flammen ble brukt til å tenne lysene på høyalteret i Nidarosdomen. Olavsflammen var også en viktig del av Bagabu ungdomslags jubileumsarrangement Midtsommar på Vekreshaugan.

I tillegg ble det i 2024 lagt ned et stort arbeid for å få Olavsflammen til Ski-VM 2025. Nasjonaljubileet 2030 og Ski-VM 2025 er to betydelige nasjonale satsinger med det til felles at de er forankret i demokratiske prinsipper med fokus på bærekraft og fellesskap, samt arbeid med både topp og bredde som nedslagsfelt. I 2024 ble det etablert et samarbeid for å løfte disse perspektivene i fellesskap. Grepet ble å tenne Olavsflammen på medaljetorget under VM i 2025 og slik peke frem mot 2030.

Et bærende element i samarbeidet er utviklingen av en tre meter høy lampe til Olavsflammen. Læringer ved Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider har tegnet og produsert glassmalerier som speiler ulike perspektiver på Norge i tusen år, mens lærlinger fra Aker Solutions Verdal og blikkenslagerlæringer fra Langnes og Bakkan på Verdal står for sveise- og blikkenslagerarbeidet. Lampen tenes 8. mars 2025, blant annet av sametingspresidenten som representant for den nasjonale komitéen.

Vandresamtaler “Verdier i lovverket”

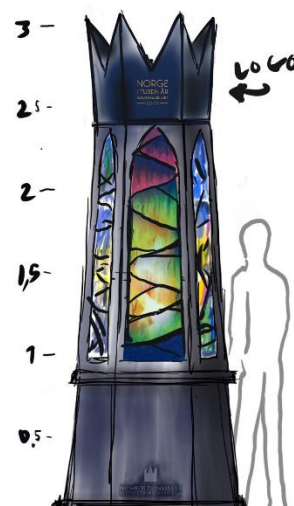
Nasjonaljubileet 2030/Stiklestad Nasjonale Kultursenter, Moster 2024, Gulatinget, Frostatinget, Nidaros bispedømme og Justismuseet videreførte i 2024

samarbeidet om vandresamtalene “Verdier i lovverket”. I tillegg til en styringsgruppe med representanter fra samarbeidspartene, ble innholdet utviklet av en faggruppe med representanter fra Justismuseet, UiO, NTNU, Amnesty International, UiT og en tidligere førstestatsadvokat. Samarbeidet resulterte bla. i samtalene «Ingen er så trygg i fare? Om barnets verdi før og nå, og andre vanskelige spørsmål som utburden minner oss på» (Stiklestad Nasjonale Kultursenter), “Med historie i bagasjen og blikket mot framtida – lover, verdier og veien framover”(Frosta), “Fra barmhjertighet til kamp for like rettigheter - beskytter loven den som trenger det mest?” (Frosta) og “Gir makt rett?” (Olavsfest). Arrangementene var godt besøkt.

Ungdommens hærpil

Ungdommens hærpil ble i 2024 gjennomført på Moster i samarbeid med Moster Amfi- og kyrkjehistoriske senter og Moster skole.

Nansen Fredssenter holdt kurs om ytringsfrihet og ytringsklima for lærerne på Moster skule. Målet var todelt: 1) gjøre elevene tryggere, slik at flere våger å ytre seg både i klasserommet og i den offentlige debatten og 2) gi lærerne praktiske redskaper som hjelper dem ivareta ytringsfrihet og håndtere vanskelige samtaler i klasserommet. I tillegg ble ungdommer på valgfag Design og redesign invitert til workshop på Finnås prestegård med kunstner Martha Kristensen. Her utforsket og diskuterte de hvilke

Bilde 3: Design ny lampe til Olavsflammen

Bilde 4: Ungdommens hærpil - en samtale for nye tusen år, Moster 2024. Foto: Nina Meldahl Olsen (Moster Amfi- og kyrkjehistoriske senter)

utfordringer de ser i samfunnet i dag, hva som er positivt med samfunnet, hva de ønsker å ta med inn i fremtiden samt mulighetsrommet kunsten gir for ytring. Ungdommene jobbet gjennom hele vinteren og våren med å forme sine stemmer i kunstuttrykk. Resultatet, en rekke skulpturer, ble stilt ut i urtehagen i Moster Amfi- og kyrkjehistoriske senter. Ungdommene ble også intervjuet av Fabelaktiv som en del av den større formidlings- og dokumentasjonssatsningen som følger Ungdommens hærpil frem mot 2030.

Gjennomføring av Ungdommens hærpil i Gulen og på Frosta ble diskutert, men av ulike grunner ikke gjennomført. Planlegging av gjennomføring av Ungdommens hærpil i Verdal/på Stiklestad ble påbegynt med mål om gjennomføring i 2025.

Nasjonalt nettverksseminar

Nasjonalt nettverksseminar 2024 ble avholdt på Moster og Stord 25. - 26. september. Sentrale tema var erfaringer fra jubileumsstafetten 2024, forventninger til 2025 og årets tema *Migrasjon og identitet*, samt informasjon fra den nasjonal komitéens arbeid og større, flerårige prosjekter som Forskningsnettverk 2030 og Tusenårsteppet. De 50 deltakerne ga uttrykk for inspirasjon og nytte av erfaringsutveksling, idéutvikling, faglig påfyll og diskusjon om veien videre.

Referat fra seminaret er tilgjengelig på Nasjonaljubileets nettside:

www.nasjonaljubileet2030.no

Bilde 5: Nasjonalt nettverksseminar 2024. Foto: Christian Semb (SNK)

Den digitale olavskilden

Ved hjelp av midler fra Sparebankstiftelsen DNB, ble det i 2024 engasjert en prosjektmedarbeider i en ettårig 50 % stilling tilknyttet Den digitale olavskilden. Utlysningen hadde særlig fokus på å ivareta faglighet og medskapningsperspektivet i arbeidet med å samle spor etter Olav både i Norge og internasjonalt på en digital plattform.

Sammen med KulturIT ble det gjennomført betydelige forbedringer av databasens tekniske plattform. Databasen er fortsatt under utvikling, men tilgjengelig på www.dendigitaleolavskilden.no

Det er stor og voksende interesse for Den digitale olavskilden. Det svenske riksantikvariembetet videreførte i 2024 en utredning om muligheten for å ta prosjektansvar for en innsamling av olavsspor i Sverige. Det norske utenriksdepartementet sa seg i 2024 villig til å bistå i en innsamling av olavsspor internasjonalt gjennom sine utestasjoner i 2025.

Vandring med Olavsflammen

Vandring med Olavsflammen fra Stiklestad til Nidaros ble i 2024 erstattet med Verdisseglass 2024. For utdypende informasjon, se beskrivelse av Verdiseglassen under *Øvrig programskapning*.

Utvikling av læringsressurser

Med utgangspunkt bla. i Verdal kommunes grunnskoleplan knyttet til Nasjonaljubileet 2030 ble det i 2024 jobbet videre for å utrede interessen og muligheten for en nasjonal ressurspakke 2030 for grunnskolen. Temaer var både form, innhold og omfang. Dialogpartnere inkluderer bla. Nord Universitet, Norske kirkeakademier og Universitets- og høgskolerådet. Saken var også oppe som diskusjonssak i den nasjonale komitéen. Satsningen er fortsatt på utredningsnivå.

En relevant tilleggssatsning for dette resultatmålet var arbeidet med å utvikle en læringsressurs med utgangspunkt i verdibrevene fra Verdiseglass 2024 (se utdypende informasjon under *Øvrig programskapning*) og samarbeidsprosjektet Vandresamtaler "Verdier i lowerket". Justismuseet er faglig ansvarlig for dette fortsatt pågående arbeidet i nær dialog med jubileumssekretariatet.

Øvrig programskaping 2024

Aktiviteten knyttet til Nasjonaljubileet 2030 var svært omfattende i 2024.

Rapporteringen knyttet til øvrig programskaping gis derfor kun på et meget overordnet nivå og må ikke anses som uttømmende.

Jubileumstema 2024: Verdier i lowerket

Temaet for jubileumsstafetten i 2024 var *Verdier i lowerket*. Det historiske bakteppet for dette var: Olav Haraldsson var en viktig lovgiver innen både kirkerett og sivilrett. I 1024 sto han bak innføringen av kristenretten på Mostertinget. 250 år senere, i 1274, ble Magnus Lagabøtes landslov, Norges første landslov, innført. I 2024 feiret man derfor både tusenårsjubileet for kristenretten og 750årsjubileum for Norges første landslov.

Temaet *Verdier i lowerket* åpnet for å stille en rekke spørsmål med relevans for fortid, nåtid og fremtid. Hva kjennetegner forholdet mellom et samfunn og dets lover? Finnes det et verdigrunnlag som er ufravikelig? Er lov og rett alltid synonymt?

Nasjonalt nettverk - jubileumsstafetten

Moster 2024

Nasjonaljubileets hovedsamarbeidspartner i 2024 var jubileumsselskapet Moster 2024 og Moster Amfi- og kyrkjehistoriske senter. Den nasjonale komitéen og jubileumssekretariatet var representert på Moster 2024 sin hovedmarkering i mai, Ungdommens hærpil ble gjennomført på Moster og det nasjonale nettverksseminaret ble holdt på Stord og Moster.

Moster 2024 hadde stor aktivitet gjennom hele året, se bla.

<https://nasjonaljubileet2030.no/2024>

Landslovsjubileet v/ Frostatingsjubileet og Gulatingsjubileet

Nasjonaljubileet 2030 knyttet seg til Landslovsjubileet gjennom samarbeid med Frostatingsjubileet og Gulatingsjubileet. Den nasjonale komitéen og sekretariatet var representert på åpningen av Lagabøtejubileet på Slottet i januar og jubileumssekretariatet var til stede på Frostatingsjubileets feiring i juni og Gulatingets hovedmarkering i august.

Både Frostatinget og Gulatinget hadde stor aktivitet i jubileumsåret 2024, se bla.

<https://nasjonaljubileet2030.no/2024>

Verdiseglas 2024

Verdiseglas 2024 var et samarbeid mellom fire bispedømmer og regionale pilegrimssentere langs kystpilegrimsleia. Verdiseglasen ble gjennomført som flere etapper fra mai til juni og endte opp i Trondheim til olsok. På 23 ulike nøkkelsteder ble det gjennomført verdisamtaler for og med ungdommer. Verdisamtalene resulterte i 23 verdibrev som beskrev hva ungdommene mente var viktige verdier å bygge samfunnet på. Verdibrevene og Olavsflammen ble ved verdiseglasens ankomst til Trondheim overlevert til preses og den nasjonale komitéen med beskjed om å bringe perspektivene videre i jubileumsstafetten.

Større satsinger i 2024 med særlig relevans for Nasjonaljubileet 2030

Tusenårsteppet

I samarbeid med tekstilhåndverkere, kunstnere, formidlere og en fagjury skal Tusenårsteppet formidle Norges tekstile historie gjennom tusen år frem mot Nasjonaljubileet 2030. Tusenårsteppet blir laget av ti profesjonelle kunstnere og vil dermed være med på å utvikle og løfte tekstilkunsten som uttrykksform. Prosjektet er et samarbeid mellom Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum/MiST (leder prosjektet), Norske kirkeakademier og Stiklestad Nasjonale Kultursenter/Museene Arven. Prosjektet fikk finansiering over statsbudsjettet for 2025.

For mer info: <https://nkim.no/tusenarsteppet>

Nasjonalbibliotekets samarbeid med Vatikanet

Nasjonalbiblioteket inngikk i 2024 en intensjonsavtale med Vatikanets apostoliske bibliotek og Vatikanets apostoliske arkiv om å digitalisere, transkribere og oversette alle kilder til norsk historie som finnes i disse institusjonene.

Målet er å gjøre dokumentene tilgjengelige for offentligheten fram mot jubileet i 2030. Avtalen er et resultat av et unikt samarbeid hvor Vatikanet ønsker å åpne sine arkiver, og det norske prosjektet er en av pilotene.

Forskningsnettverk 2030

Museene Arven, Falstadsenteret, NTNU og Nord Universitet inngikk i 2022 et samarbeid for å etablere et nasjonalt nettverk for forskning, formidling og undervisning i forbindelse med Nasjonaljubileet 2030 med utgangspunkt i jubileumsplattformen. En bred invitasjon for å undersøke interessen for å delta i et slikt nettverk resulterte i nærmere 40 innspill om ulike forskningsprosjekter, mange av dem både tværfaglige og tværinstitusjonelle.

Arbeidet med nettverket fortsatte i 2024 og satsningen ble bla. presentert for forsknings- og høyere utdanningsministeren og for den nasjonale komitéens i deres møte i 31. mai. Komitéen kom i den forbindelse med følgende uttalelse:

Den nasjonale jubileumskomiteén understreker betydningen av at forskning og kunnskapsutvikling blir en sentral del av Nasjonaljubileet 2030.

Komiteén er kjent med Nord Universitet, NTNU, Falstadsenteret og Museene Arven sitt arbeid med å etablere et nasjonalt forskningsnettverk i anledning jubileet.

Komiteén anerkjenner verdien av at denne forskningssatsningen både bygger aktivt på jubileets plattform og på nettverkstilnærmingen som preger jubileet som helhet.

Komiteén understreker at en forskningssatsning tilknyttet Nasjonaljubileet 2030 må ha som mål å bidra til en kunnskapsbasert offentlig samtale. Dette innebærer et kontinuerlig fokus på koblingen mellom forskning og formidling, på dialog og på å nå et bredt utvalg av ulike målgrupper.

Stiklestad for nye tusen år

Museums- og stedsutviklingsprosjektet *Stiklestad for nye tusen år* er Museene Arvens stedlige satsning i anledning Nasjonaljubileet 2030. Prosjektet er tungt forankret i MAs demokratibyggende visjon, et bredt bærekraftsperspektiv og bevisstheten om at Nasjonaljubileet 2030 vil føre til økt oppmerksomhet rettet mot både slagstedet og symbolstedet Stiklestad og museet SNK. Prosjektets mål er å videreutvikle Stiklestad på en måte som forener stedets historier med SNKs særpreg som museum. Slik skal fremtidens Stiklestad svare på samfunnets økende behov for demokratifremmende arenaer gjennom å tilby meningsfulle opplevelser som engasjerer bredt og inviterer til dialog. Prosjektet omfatter ny hovedutstilling, fornyelse av museets hovedbygning inkludert nytt magasin, ny ankomst og et helhetlig landskapsgrep med særlig fokus på å løfte stedets kulturminner.

Prosjektet har vært under utvikling i mange år. I 2024 gjennomførte man forprosjekt fase 1, som reduserte kostnadsnivået fra ca. 550 til ca. 420 millioner, og som resulterte i en søknad hovedprosjekt over ordningen Nasjonale kulturbygg for statsbudsjettet 2026.

Økonomi

Tilskudd fra BFD til jubileumstiltak

Målet med BFDs tilskudd til jubileumstiltak er “...å bidra til at 1000-årsmarkeringer skal skape engasjement, debatt og interesse for norsk historie og kulturarv i åra fram mot 2030”.

Følgende aktører i jubileumsstafetten fikk bevilget tilskudd over ordningen i 2024:

Moster 2024 AS “Jubileumsaktiviteter barn og unge”	3 000 000
Gulen kommune “Tusenårsstaden Gulatinget”	2 000 000
Frosta kommune “Lagabøtejubileet Frosta 2024”	750 000
Midtnorsk kulturfestival “Ull, garn og husflid i tusen år”	235 000
Samarbeidsrådet for tros - og livssynssamfunn	
“Arr. knyttet til jubileumstema Verdier i lowverket”	400 000

I tillegg fikk Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum/MIST bevilget 3 millioner til “Forprosjekt Tusenårsteppet”.

BFD bevilget i 2024 2 494 000 til Museene Arven for å drifte jubileumssekretariatet. Resultatregnskap følger på neste side.

Resultatregnskap 2024 jubileumssekretariat

Finansiering			
Stat, Barne- og familiedepartementet		2 494 000	
Allstad (Ovf), prosjekt Ungdommens hærpil		50 000	
Sparebankstiftelsen SMN – prosjekt Olavsflammen		30 000	
Sparebankstiftelsen DNB – prosjekt Den digitale olavskilden (utbetales 2025)		150 000	
Museene Arven/SNK		414 800	
Total finansiering			3 138 800
Kostnader			
Lønn og administrasjon		2 385 175	
1,5% stilling jubileumssekretariat	1 524 715		
Arbeid knyttet til fag, kommunikasjon og myndighetskontakt, Museene Arven/SNK	650 000		
Datautstyr	10 460		
Overhead	200 000		
Programskaping		376 367	
Den digitale olavskilden, Ungdommens hærpil, Olavsflammen, Nasjonalt nettverksseminar, samarbeidsprosjekt jubileumsstafetten.	376 367		
Reise og møteutgifter		293 003	
Sekretariat og nasjonal komite	293 003		
Kommunikasjon		84 256	
Nettside norgeitusenaar.no	84 256		
Totale kostnader			3 138 800

Helhetsvurdering og konkluderende betraktninger

Sekretariatets helhetsvurdering er at 2024 var et veldig vellykket år for Nasjonaljubileet 2030. Kombinasjonen av en felles plattform og autonome enheter skapte et rom hvor mange fant inspirasjon for å bidra med egne prosjekter. Resultatet ble en meget mangfoldig programmering og stadig økende aktivitet i ulike deler av Norge, i tråd med Nasjonaljubileets ambisjon om å engasjere hele landet og å løfte frem bredden i fortellinger om Norge gjennom tusen år. Dette er kvaliteter det er viktig å bygge videre på, blant annet gjennom videreutvikling av jubileumsnettverket.

Stimuleringsmidlene fra BFD var svært viktige for å muliggjøre aktivitet i jubileumsnettverket i 2024. Muligheten for å søke midler fra nasjonalt nivå ble av mange fremhevet som en stor inspirasjon. Samtidig var midler fra ulike lokale og regionale instanser/aktører også svært viktige. Tilgang til ulike finansieringskilder anses som avgjørende for fortsatt mangfoldig programskaping i årene frem mot 2030.

Den nasjonale komiteen utgjør en svært verdifull styrking av det strategiske arbeidet med jubileet. Diskusjoner og vedtak ga i 2024 et meget forsterket grunnlag for jubileets videre utvikling, både i form av grundige analyser og legitimitet til vedtaksfestede retningsvalg. I tillegg var komiteens brede sammensetning en betydelig ressurs i arbeidet med å involvere ulike sektorer og deler av befolkningen i jubileumsarbeidet. Disse kvalitetene vil være svært viktige byggesteiner i det videre arbeidet.

Jubileumssekretariatet hadde en meget sentral rolle i 2024 som nettverkskoordinator, leder av fellesprosjekter, rådgiver, samarbeidspart for enkeltaktører og sekretariat for den nasjonale komiteen. I tillegg ble mye kapasitet brukt til strategisk arbeid. Det er et stort ønske om og behov for et sekretariat som fyller disse funksjonene for å sikre helhet, faglighet og synergieffekter. Det var i 2024 merkbart at når interessen for jubileet vokser, øker forventningene til sekretariatets leveranser. Prioritering av sekretariatets innsats vil derfor bli stadig viktigere fremover. Sekretariatets tilknytning til Stiklestad Nasjonale Kultursenter/Museene Arven var en stor styrke i 2024, både gjennom tilhørigheten til et større fellesskap og den brede kompetansen organisasjonen rommer. Tilskudd fra BFD er av svært stor betydning for Museene Arvens ressursmessige evne til å fylle sekretariatrollen for Nasjonaljubileet 2030.

Vi takker alle samarbeidspartnere for inspirerende samarbeid i 2024!